

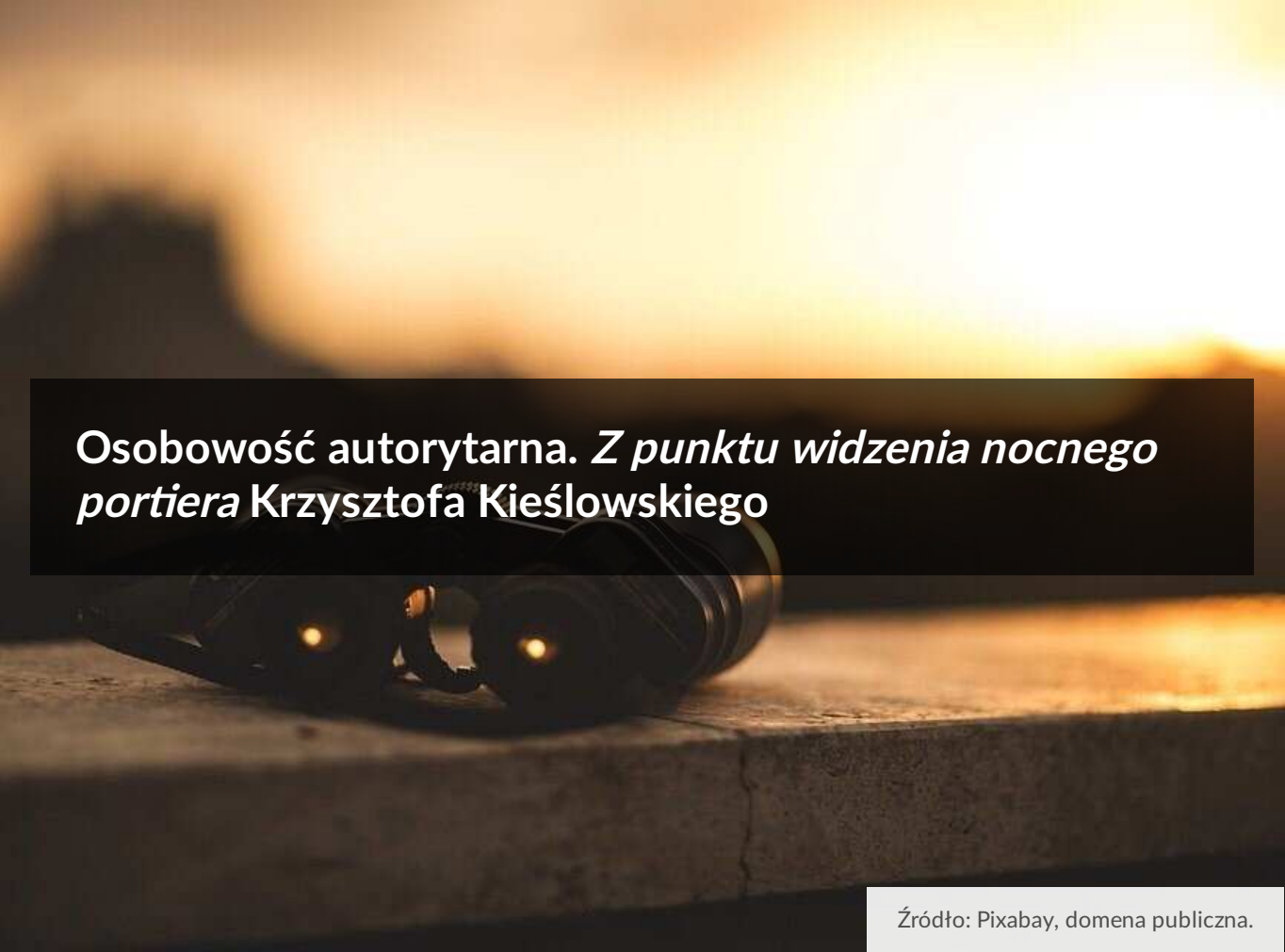

Osobowość autorytarna. *Z punktu widzenia nocnego portiera* Krzysztofa Kieślowskiego

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Bogdan Łyszkiewicz, *Kocham wolność*, 1990.
- Źródło: Krzysztof Kieślowski, *Autobiografia*, Kraków 1995, s. 69–70.
- Cytat za: *Krzysztof Kieślowski: I'm so-so...*, film w reż. K. Wierzbickiego, 1995.
- Źródło: Krzysztof Kieślowski, *Autobiografia*, Kraków 2012, s. 68–69.
- Cytat za: Kino Polska, *Program obowiązkowy: Filmy dokumentalne Krzysztofa Kieślowskiego*.

Osobowość autorytarna. *Z punktu widzenia nocnego portiera* Krzysztofa Kieślowskiego

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Krzysztof Kieślowski napisał o swoim filmie:

((Krzysztof Kieślowski

Autobiografia

Nigdy nie wiesz, jaki wyjdzie film. Zawsze, w każdym filmie, jest bardzo cienka granica, którą przekroczyć może każdy według własnego uznania. Ja się cofam. Jeżeli zrozumieć, że bohaterowi mojego filmu stanie się krzywda z powodu emisji w telewizji, to się wycofuję.

Portier zobaczył ten film i film mu się spodobał. Następnie film wygrał festiwal w Krakowie, a potem był pokazywany jako dodatek do Konfrontacji. (...) Ale w 1980 roku domagano się koniecznie wyświetlenia go w telewizorze. I znowu zrobiłem to samo, to znaczy powiedziałem, że absolutnie się nie zgadzam, ponieważ uważałem, że pokazując ten film w telewizji, robi się temu człowiekowi okropną

krzywdę. Zobaczą go jego znajomi, bliscy, sąsiedzi, jego córka, jego syn i jego żona, i albo go wyśmieją, albo go poniżą. To nie było do niczego potrzebne, zwłaszcza że ja nie byłem przeciwko niemu jako osobie. Byłem przeciwko pewnej postawie, którą reprezentował (...).

Źródło: Krzysztof Kieślowski, *Autobiografia*, Kraków 2012, s. 68–69.

Twoje cele

- Dowiesz się, czym jest osobowość autorytarna.
- Scharakteryzujesz głównego bohatera filmu.
- Określisz stosunek bohatera do świata i ludzi.
- Przeanalizujesz sposób prezentacji bohatera pod kątem wykorzystanych środków filmowych.
- Określisz funkcję filmu dokumentalnego.

O reżyserze

Krzysztof Kieślowski namalowany przez Dirka Kolasse

Źródło: Dirk Kolassa, , Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Krzysztof Kieślowski (1941–1996) to polski reżyser i scenarzysta, uważany za jednego z mistrzów współczesnego kina. Podczas studiów w łódzkiej szkole filmowej zaczął formułować swój program filmowca-dokumentalisty, jego mentorem był wówczas Kazimierz Karabasz. Kieślowski rozwinął swoje umiejętności oraz pragnienie opisywania świata podczas realizacji [filmów dokumentalnych](#) *Z miasta Łodzi* (1969), *Fabryka* (1970), *Pierwsza miłość* (1974), *Szpital* (1976), *Z punktu widzenia nocnego portiera* (1977). Z czasem zaczął odczuwać dyskomfort jako dokumentalista i wprowadził inscenizację (*Życiorys*, 1975) lub konstrukcje

alegoryczne (*Siedem kobiet w różnym wieku*, 1978; *Gadające głowy*, 1980). Ta droga doprowadziła go do twórczości fabularnej. Do ważnych dzieł Kieślowskiego zalicza się m.in. *Amatora* (1979), *Przypadek* (1981), *Dekalog* (1988–1989; zrealizowany wspólnie ze scenarzystą Krzysztofem Piesiewiczem i kompozytorem Zbigniewem Preisnerem), który dał początek międzynarodowej sławie Kieślowskiego. Wielkimi europejskimi koprodukcjami są: *Podwójne życie Weroniki* (1991) i *Trzy kolory* (1993–1994).

O swojej pracy jako dokumentalisty mówił reżyser tak:

“ Próbowaliśmy opisać świat, z grubsza biorąc tak, jak on wygląda. To oczywiście były malutkie światy, właściwie światy w kropli wody, nawet takie były tytuły: *Szkoła podstawowa* albo *Fabryka*, albo *Szpital*, albo *Urząd*. Opisywaliśmy takie malutkie światy z nadzieją, że te światy gdzieś już się razem łączą, i że być może opisują coś więcej, opisują życie w Polsce. Bardzo trudno jest żyć w świecie nieopisanym. Tego nikt nie rozumie, kto nie żył w takim świecie. Ale to strasznie

trudne jest, troszkę tak, jakby żyć bez tożsamości. (...) Dokument z natury rzeczy zajmował się ludźmi, którzy naprawdę żyli. Żyli w normalnym, realnym życiu. I jeżeli teraz mieli do mnie, czy do nas, odrobinę zaufania i mówili nam jakąś prawdę, to ta prawda na ekranie mogła się obrócić przeciwko nim w życiu. I tak się zdarzało.

W momencie, kiedy sprzęt zaczął być coraz mniej widoczny, coraz bardziej niebezpieczne stało się to, że z tą kamerą, z tym mikrofonem wlezie się w ludzkie życie, tam, gdzie się właściwie nie ma prawa być. Tam, gdzie człowiek ma prawo do intymności, do samotności, do radości albo do bólu w jakiejś zupełnej ciszy.

Cytat za: Krzysztof Kieślowski: *I'm so-so...*, film w reż. K. Wierzbickiego, 1995.

Współpracujący z Kieślowskim kompozytor, Zbigniew Preisner, tłumaczy rozstanie reżysera z filmem dokumentalnym:

“ Ja lubiłem dokumenty, które opisują coś, czego nie wiem. Kieślowski robił piękne filmy dokumentalne. Ale wiemy, dlaczego potem powiedział (...), że nie chce robić dokumentów. Dlatego, że dokumenty kreują pewną rzeczywistość i kreują rzeczywistość z ludźmi, którzy żyją w tej rzeczywistości. To nie jest fikcja, to jest tu i teraz. I on wtedy powiedział, że się boi, że tych ludzi krzywdzi, że on z nich robi miejscowych bohaterów, na chwilę, ale potem tych ludzi zostawia samych i oni coś tracą, im czegoś brakuje.

Cytat za: Kino Polska, *Program obowiązkowy: Filmy dokumentalne Krzysztofa Kieślowskiego*.

Poszukiwanie bohatera

Krzysztof Kieślowski wypowiedział się w *Autobiografii* na temat bohatera swojego filmu:

“ Krzysztof Kieślowski

Autobiografia

Ten portier nie był złym człowiekiem. On akurat naprawdę myśli, że dobrze byłoby kogoś publicznie powiesić, bo wtedy wszyscy się przestraszą i przestaną popełniać zbrodnie. W historii przerabialiśmy

ten punkt widzenia, on był jego reprezentantem. To wynika z jego niezbyt może wysokiego poziomu umysłowego, z dość prostego stosunku do życia, ze środowiska, w jakim się wychował. Nie sądzę, żeby on był złym człowiekiem. (...)

Wiedziałem, kogo szukam. Zamówiłem u Dzióba konkretnego człowieka. Dziób go szukał latami. Wiele lat czytywałem takie pamiętniki, które wydawała w Polsce Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, a którymi mało kto się interesował. Niesłuchanie ciekawe socjologicznie. (...) Drukowano tego bardzo dużo i w jednej z takich książek znalazłem pamiętnik takiego właśnie portiera – człowieka, który, najprościej mówiąc, ma zapatrywania antyludzkie czy faszystowskie powiedzmy – i pomyślałem, że trzeba zrobić o nim film. To był akurat też portier w zakładzie. Spotkałem się z nim, ale się okazał zupełnie nie do sfilmowania. Miał tysiące wad, tak że zrobienie o nim filmu było niemożliwe. Ale skoro już tak pomyślałem i napisałem taki rodzaj scenariusza, a wytwórnia się na to zgodziła, Dziób po prostu zaczął szukać takiego człowieka. Przeszedł przez ponad pięćdziesiąt fabryk w Warszawie. Poznał stu pięćdziesięciu portierów, dziesięciu mi pokazał i wybraliśmy tego.

Specjalnie wymyśliliśmy z Tolem, żeby to zrobić na filmie Orwo, żeby deformacja kolorów, która jest na tej wschodnioniemieckiej taśmie, zaczęła funkcjonować jako pewnego rodzaju karykatura świata. Ten portier jest karykaturą człowieczeństwa, a chcieliśmy, żeby kolor podkreślił jeszcze karykaturalność świata, który go otacza.

Źródło: Krzysztof Kieślowski, *Autobiografia*, Kraków 1995, s. 69–70.

O osobowości autorytarnej

Można powiedzieć, że refleksja nad **osobowością autorytarną** zawsze koncentrowała się na relacji między lękiem i agresją. Ludzie autorytarni mieli postrzegać świat jako zagrażający, co prowadziło ich do postaw zwalczających inność i obcość, w których upatrywali źródła zagrożenia. Po raz pierwszy kwestie te jasno wyartykułował **Erich Fromm**, dla którego autorytaryzm był jednym z trzech sposobów (obok **destruktywności** i mechanicznego **konformizmu**) radzenia sobie z przerażeniem i bezsilnością ogarniającymi człowieka

nowoczesnego, któremu nadmiar wolności nie tylko nie służy, lecz przeciwnie – napawa go lękiem i niemocą (Fromm, 2008, s. 40–108). Jeśli więc dialektyczny rozwój świata społecznego prowadzi nas do punktu, w którym wolność rodzi przerażenie, a autonomia – osamotnienie, to człowiek współczesny staje przed wielkim wyborem: pielęgnowania lub wyrzeczenia się siebie (Stenner, 2005, s. 143). Wyrzekanie się siebie i swego rodzaju pozbywanie się „ja” wskutek lęku i ucieczki przed wolnością dokonuje się w dwojaki sposób: z jednej strony może to być stopienie się z „innym” poprzez całkowite posłuszeństwo, krańcową uległość, jednostka stapia się z „my” poprzez zupełne podporządkowanie siebie i swojego życia ideom oraz idolom; z drugiej strony wyzbycie się „ja” może zostać osiągnięte na nieco paradoksalnej drodze pełnego panowania nad innym, jego zawłaszczenia, uprzedmiotowienia, „posiadania”, gdzie znów bezpieczne „ja” osiągnane jest w jakimś „my”.

Słownik

film dokumentalny

jeden z trzech (obok filmu fabularnego oraz filmu animowanego) podstawowych rodzajów filmowych. Filmy dokumentalne w założeniu przedstawiają jakiś fragment rzeczywistości, która nie powinna podlegać ingerencji ze strony reżysera

osobowość autorytarna

rodzaj osobowości, w którym jednostka wykazuje silne predyspozycje do akceptowania i podzielania antydemokratycznych przekonań, postrzega świat przez pryzmat stereotypów i schematycznego, „sztywnego” rozumowania

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Przyjrzyj się poszczególnym kadrom i odpowiedz na pytania. Spróbuj spojrzeć na zdjęcia bez odnoszenia się do wypowiedzi bohatera.

Kadry pochodzą z filmu *Z punktu widzenia nocnego portiera* w reż. Krzysztofa Kieślowskiego
Źródło: tylko do użytku edukacyjnego.

Polecenie 2

W filmie narrację prowadzi bohater, jednak narratorem wydają się być także kamera i tło muzyczne opowiadanej historii. Tak skonstruowany film stał się pretekstem do poruszenia problemów, o których autor nie mógł powiedzieć wprost w czasach komunizmu. Jak odczytujesz ukrytą warstwę znaczeniową filmu? Jaką funkcję pełni muzyka skomponowana przez Wojciecha Kilara?

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Przeczytaj definicję encyklopedyczną osobowości autorytarnej, a następnie zaznacz te elementy, które dostrzegasz w zachowaniu Mariana Osucha.

☐ zielony

Osobowość autorytarna – w psychologii zespół łącznie występujących dyspozycji psychicznych i cech zachowania społecznego, którego składnikami są: bezkrytyczne posłuszeństwo wobec autorytetów, zwłaszcza opartych na sile i przemocy, ich idealizowanie, niechęć do poznania psychiki własnej i innych osób, unikanie zróżnicowanego obrazu świata, preferowanie zapożyczonych, prostych i sztywnych interpretacji rzeczywistości, w tym stereotypów i przesądów.

Jednostka autorytarna dzieli świat na „swoich” i „obcych”; identyfikując się z grupą własną, dobrą i silną, i jej autorytetami, przeciwstawia ją grupom obcym, które uważa za gorsze i w stosunku do których przyjmuje postawy pogardy, nietolerancji, agresji.

Pojęcie osobowości autorytarnej zostało wprowadzone do literatury psychologicznej przez E. Fromma do opisu osób szczególnie podatnych na ideologię faszystowską.

Ćwiczenie 2

Wskaż te cechy osobowości autorytarnej, które zauważasz w postawie bohatera filmu. Każdą z cech poprzyj przykładem z filmu

bezkrytyczne posłuszeństwo wobec autorytetów, autorytet oparty na sile i przemocy, idealizowanie autorytetu, niechęć do poznania własnej psychiki i innych osób, unikanie zróżnicowanego obrazu świata, uleganie stereotypom i przesądom, podział świata na „swoich” i „obcych”, identyfikacja z własną grupą i jej autorytetami, uznanie innych grup za gorsze, postawa pogardy, nietolerancja, agresja

Cechy osobowości		Działanie/wypowiedź bohatera
bezkrytyczne posłuszeństwo wobec autorytetów		
autorytet oparty na sile i przemocy		
idealizowanie autorytetu		
niechęć do poznania własnej psychiki i innych osób		
unikanie zróżnicowanego obrazu świata		
uleganie stereotypom i przesądom		
podział świata na „swoich” i „obcych”		
identyfikacja z własną grupą i jej autorytetami		

uznanie innych grup za gorsze		
postawa pogardy		
nietolerancja		
agresja		

Bohater prezentuje w filmie swoje opinie na konkretne tematy. Określ jego postawę wobec nich na podstawie wskazanych fragmentów wypowiedzi.

1. Praca [01:32–02:48]

2. Kontrola [03:28–05:08]

3. Kara w zakładzie pracy [05:09–05:40]

4. Młodzież [08:10–10:04]

5. Zwierzęta [10:32–11:34]

6. Regulamin [11:40–12:10]

7. Kara śmierci [12:17–12:43]

8. Stosunek do władzy [12:55–13:36]

Ćwiczenie 4

Zachowanie bohatera cechuje relatywizm, czyli względność w ocenie pewnych faktów. Negatywnie postrzega zachowania innych, jeżeli jednak dotyczą one jego lub najbliższych, nie są już takie złe. Przypomnij sobie sceny, w których widz może dostrzec rozbieżność między głoszonymi poglądami a życiem bohatera.

Ćwiczenie 5

Zastanów się i zapisz w tabeli, jakie konsekwencje swoich działań przewiduje bohater, a jakie mogą być obiektywne skutki umieszczania „wagarowiczów” w zakładach poprawczych.

Konsekwencje przewidywane przez Osucha	Obiektywne konsekwencje umieszczania młodzieży w zakładach poprawczych

Ćwiczenie 6

Przeczytaj refren piosenki pt.: *Kocham wolność* zespołu Chłopcy z Placu Broni:

((Bogdan Łyszkiewicz

Kocham wolność

Wolność kocham i rozumiem

Wolności oddać nie umiem

Wolność kocham i rozumiem

Wolności oddać nie umiem

Źródło: Bogdan Łyszkiewicz, *Kocham wolność*, 1990.

Zastanów się i zapisz, dlaczego bohater filmu chce wszystkim wokół ograniczyć wolność, która przecież dla wielu osób jest jedną z najwyższych wartości.

Ćwiczenie 7

Wysłuchaj kilku fragmentów wypowiedzi bohatera. Zwróć uwagę na to, w jaki sposób się wypowiada, jakich używa form gramatycznych, jak wypowiada swoje opinie. Jak świadczy o bohaterze język, którego używa?

Ćwiczenie 8

Czy reżyser postąpił słusznie, nie zezwalając na wyświetlanie filmu szerokiej publiczności (np. w telewizji)? Podaj trzy argumenty opowiadające się za tym, że decyzja twórcy jest słuszna, i trzy przeciwko temu twierdzeniu.

Argumenty przeciw

rozpowszechnieniu filmu

Argumenty za rozpowszechnieniem

filmu

Dla nauczyciela

Autorka: Marzenna Śliwka

Przedmiot: Język polski

Temat: Osobowość autorytarna. *Z punktu widzenia nocnego portiera Krzysztofa Kieślowskiego*

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych;

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi;

3) rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi;

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły nie oraz partykuły -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy; pisowni zakończeń -ji, -ii, -i ; zapisu przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (a, ę) oraz połączeń om, on, em, en ; pisowni skrótów i skrótowców;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

7) odróżnia dyskusję od sporu i kłótni;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

- 2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;
- 4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;
2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;
9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

II. Kształcenie językowe.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:
- 4) określa rolę języka w budowaniu obrazu świata.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele lekcji. Uczeń:

- ocenia, czy bohater filmu *Z punktu widzenia nocnego portiera* Krzysztofa Kieślowskiego to osobowość autorytarna,
- interpretuje wybrane sceny z filmu *Z punktu widzenia nocnego portiera*,
- analizuje sposób prezentacji bohatera przez pryzmat środków wyrazu filmowego wykorzystanych przez reżysera,
- ocenia decyzję reżysera o zakazie emisji filmu przed szeroką publicznością.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- film;

- ćwiczeń przedmiotowych;
- mapa myśli;
- drzewo decyzyjne;
- burza mózgów.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia uczniom e-materiał „Osobowość autorytarna. *Z punktu widzenia nocnego portiera* Krzysztofa Kieślowskiego. Prosi uczestników zajęć o zapoznanie się z tekstem w sekcji „Przeczytaj” i wykonanie ćwiczeń nr 1, 2 w sekcji „Sprawdź się”. Uczniowie oglądają film *Z punktu widzenia nocnego portiera*. Mogą skorzystać z wersji udostępnionej na stronie Ninateki.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy cele zajęć.
Następnie prosi uczniów o zapisanie na tablicy pytań, które mogły być zadane bohaterowi, a jednak nie wybrzmiały w filmie. Po wykonaniu wspólnej pracy prosi o refleksję: Czego dotyczą ułożone przez Was pytania? Na co zwracają uwagę? Wokół czego się koncentrują?

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel nawiązuje do zadania domowego i przemyśleń uczniów. Prosi o krótkie wypowiedzi dotyczące osobowości autorytarnej.
2. Podział na grupy. Nauczyciel dzieli klasę na 6 grup. Każda z nich otrzymuje inne zadanie.
Grupa 1: Narysujcie plakat, na którym za pomocą haseł i obrazów pokażcie system, w którym respektowane są poglądy bohatera. Zwróćcie uwagę na obowiązujące w nim wartości. Skorzystajcie z ćwiczenia 3 z sekcji „Sprawdź się”.

Grupa 2: Na plakacie przedstawcie system, który będzie przeciwieństwem poglądów wygłaszanych przez bohatera. Wskażcie wartości, które będą tam szczególnie cenione. Skorzystajcie z ćwiczenia 3 z sekcji „Sprawdź się”.

Grupa 3: Przeprowadźcie burzę mózgów. Na plakacie zanotujcie w dowolnej formie wszelkie możliwe przyczyny postawy bohatera.

Grupa 4: W formie plakatu przedstawcie skutki wpływu systemu totalitarnego na człowieka. Weźcie pod uwagę różne dziedziny życia. Nawiążcie również do tych, o których mowa w filmie.

Grupa 5: W formie mapy myśli albo drzewa decyzyjnego wskażcie postawy, które mogą się kształtować w systemie totalitarnym. Jakie mogą być skutki każdej ze wskazanych przez Was postaw?

Grupa 6: Zastanówcie się, w jaki sposób został pokazany w filmie bohater.

Wykorzystajcie polecenia z sekcji „Galeria zdjęć interaktywnych”.

3. Prezentacja efektów pracy grupowej przez liderów grup. Nauczyciel udziela komentarza zwrotnego, liderzy odpowiadają na pytania członków innych grup.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel zwraca się do uczniów z pytaniami: Jaka jest Wasza opinia na temat bohatera? Czy w filmie znalazła się scena, która w jakimś stopniu budzi Wasze współczucie dla portiera? Do jakich refleksji skłonił Was film?
2. Nauczyciel prosi uczniów o wypowiedź na temat roli filmów dokumentalnych: Jaką funkcję pełnią takie filmy? Czy film dokumentalny odtwarza wiernie rzeczywistość? Co wpływa na odbiór bohatera przez widza? Uczniowie zapisują na kartkach refleksje, które są efektem lekcji. Wrzucają „myśli” do kapelusza*.

* Myśli z kapelusza zostaną odczytane na początku kolejnej lekcji, przed dyskusją dotyczącą zadania domowego wykonanego przez uczniów.

Praca domowa:

1. „Kiedyś siedzieliśmy tam na zakończeniu festiwalu krótkich filmów i był pokaz nagrodzonego Grand Prix filmu *„Z punktu widzenia nocnego portiera”*. Sala reagowała żywiołowo. Im bardziej się oni śmiali, tym bardziej Kieślowski zapadał się w fotel. On nie chciał, nie chciał go tak pokazać, jak ludzie go przyjęli, tego bohatera. I strasznie to przeżył” – tak wspomina Jerzy Stuhr.

Czy uważasz, że film dokumentalny wymaga szczególnej ostrożności od autora czy też autor powinien pokazywać konkretny problem bez względu na wszystko? Jaka jest, według Ciebie, granica tego, co powinno być dopuszczalne (pokazywane) w kinie? Zanotuj swoje refleksje. Przygotuj się do dyskusji na temat tzw. moralności kamery. Poszukaj filmowych przykładów, które wzbudziły kontrowersje wśród odbiorców i pobudziły do dyskusji.

Materiały pomocnicze:

- *Krzysztof Kieślowski: I'm so-so...*, reż. K. Wierzbicki, 1995
- Krzysztof Kieślowski, *Autobiografia*, Kraków 2012

Wskazówki metodyczne

- Kolejna lekcja może być poświęcona debacie/dyskusji na temat granic (moralności) kina. Warto przeprowadzić taką lekcję, aby wyrobić w uczniach krytyczny, świadomy odbiór dzieła filmowego, rozwinąć umiejętność argumentowania i jasnego, rzeczowego wypowiedzania się na forum.

Można zaproponować młodzieży filmy do obejrzenia, np.: *The Bridge (Most samobójców)*, reż. Eric Steel, 2006 *Nienormalni*, reż. Jacek Bławut, 1990